

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

кафедра іноземної філології, перекладу та методики навчання

МАТЕРІАЛИ

**VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»
(9 травня 2025 р.)**

PROCEEDINGS

**OF THE 8-TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
«CROSS-CULTURAL COMMUNICATION AND TRANSLATION STUDIES: COMMON
ISSUES AND DEVELOPMENT PROSPECTS»
(May 9, 2025)**

Переяслав / Pereiaslav – 2025

джерелах 1687– 1709. Український Вільний Університет.

Jakobson, R. (1959). *On Linguistic Aspects of Translation*. In R. A. Brower, (Ed.). *On Translation*. Harvard University Press.

Олександр Колесник
доктор філологічних наук
професор кафедри германської філології
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Київ, Україна

КОЛИ ДИСТОПІЯ СТАЄ РЕАЛЬНІСТЮ: ГЛИБИННА СЕМАНТИКА МІФУ-СИМУЛЯКРУ

Серед подій початку 2025 року, коли війна слів і дискурсів віддзеркалює війну світів, особливо помітним виявився вислів з інтерв'ю І. Маска для CNN від 5 березня 2025р.:

"The fundamental weakness of Western civilization is empathy, the empathy exploit," Musk said. "There it's they're exploiting a bug in Western civilization, which is the empathy response." Empathy [he said] has been "weaponized." [1].

Цитата претендує на статус "прецедентного тексту", у випадку, якщо "цивілізація" як система, котра останнім часом наближається до критичного рівня ентропії та перебуває у стані динамічних "межових" трансформацій, не зникне і матиме можливість до ретроспективної "автодіагностики", осмислення та інтерпретації вказаного вербального конструкту.

Зазначений дискурсивний фрагмент є знаковим конструктом асертивного типу, що охоплює декілька ієрархічно співвіднесених компонентів. Його "глибинна структура" постає як низка пропозитивних "код-онів" (у запропонованому лінійному записі indentation маркує підсистемний характер пропозицій, при чому два суміжні ряди співвідносяться як репрезентанти логічного суб'єкта та логічного предиката):

(1) Стверджується / експлікується наявність феномена (системи, SYS1) *civilization* (констататор)

- (2) йому приписується базова типологічна ознака *Western* (дескриптор) [імплікується ознака "*non-western*" та існування відповідного системного феномену]
- (3) стверджується наявність конструктивно-функційної ознаки / вади системи *weakness* (асертив)
- (4) приписується ознака вади *fundamental* (асертив-кваліфікатор)
- (5) предикуються ознака вади *empathy* (асертив-ідентифікатор)
- (6) приписується функційно-інструментальна ознака вади *exploit* (асертив-констататор / специфікатор з негативною оцінною імплікатурою)
- (7) дублюється ознака вади *empathy* як об'єкт специфічної процедури (констататор)
- (8) стверджується наявність агенса *they* як системи (SYS2) вищого рівня (асертив-констататор)
- (9) предикуються його функційна ознака *'re exploiting* (асертив-констататор)
- (10) ідентифікується об'єкт енерго-інформаційного впливу *a bug* (асертив-ідентифікатор, кореферентний з пропозицією (3))
- (11) приписується його локативна ознака *in ... civilization* (констататор, кореферентний з пропозицією (1))
- (12) дублюється його типологічна ознака *Western* (дескриптор)
- (13) предикуються функціоно-ідентифікаційна ознака об'єкта впливу *response* (ідентифікатор, кореферентний з пропозиціями (3) та (10))
- (14) предикуються об'єктна ознака процедури *empathy* (асертив-ідентифікатор)
- (15) констатується наявність явища *empathy* (асертив, кореферентний з пропозиціями (3), (10), (13))
- (16) предикуються трансформаційна ознака *has been "weaponized"* (дескриптор-кваліфікатор)

Таким чином, відбувається формування тексту-програми, "емпатія є помилкою і вадю системи; унаслідок помилки системою можна маніпулювати, систему можна трансформувати у

неприйнятний спосіб (вепонізувати); існує дехто, хто здійснює маніпуляції з відомим світом / станом речей; помилка у конфігурації та відповідні неприйнятні трансформаційні наслідки притаманні певному типу системи". З огляду на повтори та кореферентні номінації текст набуває характеру "засобу навіювання" та інструменту маніпуляції, віддаленою імплікатурою яких є створення ірраціонального підґрунтя для певних інституційних дій у реальному часо-просторі, орієнтованих на "перепрограмування" і контроль біо-одиниць.

Наведені кластери пропозицій, пов'язані логікою об'єктно- та атрибутивно-компліментарних зв'язків, абсолютно не відповідають критерію істинності, оскільки протирічать універсальним закономірностям поступу відкритих систем, тобто, законам природи.

Природні відкриті системи взаємодіють у компетитивному вимірі (базова опозиція "продуцент :: консумент") та реалізують механізми природного відбору. Водночас, при досягненні задовільного (відносно врівноваженого) стану, різнорангові системи не вдаються до взаємного знищення і демонструють патерни співіснування або навіть емпатії, при чому одним з базових механізмів саморегулювання таких систем є симбіоз.

Декларування емпатії як системної помилки заперечує природну сутність людини (попри всі неприродні властивості й потяг до автодеструкції людини саме емпатія є чи не єдиним механізмом, за яким вона утримується в мережі Життя).

Таким чином, наведений дискурсивний фрагмент є ілюстрацією глибинної семантичної та концептуальної інверсії як механізму створення вторинного міфу-симулякру. Навмисно акцентована протилежність тверджень природному стану речей і здоровому глузду, хибне ототожнення *response* (універсальної процедури взаємодії) та *exploiting* (власне антропоцентричного механізму домінування) видаються "ілокутивно зарядженим" кроком у вербальному моделюванні альтернативного світу на принципово інших, неприродних засадах. Відповідно, цей гіпотетично "прецедентний феномен" розглядаємо як своєрідний coming out анти-антропного егрегора-віруса, що прагне визначати техногенний та технократичний моно-вимірний вектор трансформації світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Elon Musk wants to save Western civilization from empathy.
Analysis by Zachary B. Wolf, CNN. URL
<https://edition.cnn.com/2025/03/05/politics/elon-musk-rogan-interview-empathy-doge/index.html>
2. Kolesnyk, O. (2021). The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling. Cognitive Studies | Études cognitive 21, 2021, Article 2447.
<https://ispan.waw.pl/journals/index.php/cs-ec/article/view/cs.2447>
3. Kolesnyk, O., Holtseva, M. (2022). Lies and deception in modern english diplomatic discourse: pragmatics in interdisciplinary focus. *Cogito. Multidisciplinary Research Journal*. Vol. XIV, no. 1/March, 154-172 https://cogito.ucdc.ro/COGITO_MARTIE_2022.pdf

Тетяна Космеда

*доктор філологічних наук
професор кафедри романо-германської філології
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Вінниця, Україна*

Олег Войтович

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
асистент кафедри теорії та практики перекладу
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Вінниця, Україна*

ТЕМІНОЛОГІЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА: СИСТЕМА ТЕРМІНІВ-НАЗВ АГЕНСІВ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ПРОЦЕСУ (на матеріалі української і англійської мов)

Відсутність в Україні словника термінів перекладознавства гальмує розвиток української транслатології. Ця розвідка – частина дослідження, результатом якого є повна дескрипція системи термінів перекладознавства з метою створення відповідного термінологічного словника. Зазначене зумовлює *актуальність* розглядуваної проблеми й *новизну* дослідження (див.: Космеда & Войтович, 2024б), *мета* якого – продемонструвати потребу виокремлення й описування